

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Збірник матеріалів

**XXVI підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

22 лютого 2024

Київ 2024

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. Київ: МДУ, 2024. 406 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 11 від 22.04.2024)

Редакційна колегія:

Голова Трофименко М.В., ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор;

Члени редколегії Балабаниць А.В., доктор економічних наук, професор;
Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Булатова О.В., доктор економічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Іванець Т. М., голова Ради молодих вчених МДУ, кандидат політичних наук;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор;
Толпежніков Р.О., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 22 лютого 2024 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

Отже, на початку ХХ століття фразеологія привернула увагу дослідників з різних країн світу. Наразі, оскільки обговорення в цій науці тривають, відсутній єдиний визначений термін для понять «фразеологія» та «фразеологізм».

Література

1. Алефіренко М. Ф. Теоретичні питання фразеології. Харків : Вища школа, 1987. 133 с.
2. Галинська О. М. Фразеологізми як знаки культурної інформації. Проблеми зіставної семантики. 2011. Вип. 10. Ч. 2. С. 72-76.
3. Дембровська О. Б. Особливості перекладу фразеологічних одиниць сучасної німецької мови. Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. 2013. Т. 9. №. 1. С. 147-150.

Павленко Олена,
доктор філологічних наук, професор кафедри англійської філології
Маріупольський державний університет

CONTEXTUAL ASPECTS IN LITERARY TRANSLATION

Within the expansive realm of language, translation comes to be recognized as the linkage that unites diverse cultures, philosophies and ideas. Yet, the accuracy of translation extends beyond the mere conversion of words that emphasizes the necessity to fully understand the context. The latter though being often overlooked proves to be an integral part of effective certain tool to safeguard the conservancy of meaning, subtleties, and cultural connotations hidden in the original text. Consequently, the scholars and researchers as well as professional translators (Reiß, Katherina and Hans J. Vermeer:2014, Bielsa, Esperanca and Basnett, Susan: 2009, Louise von Flotow: 2016, Venuti, Lawrence 2012, Pavlenko, Olena: 2022, Baker, Mona:2011, M. Cadera, Susanne: 2017 and others) delve into the imperative role of context to achieve translation excellence, examine the strategies to overcome the challenges it conveys as well as offer insights into the multifaceted relationship between translation and context.

The communicative process as it known involves essential elements such as encoding, transferring, and decoding, that is why drawing accurate inferences from the current context proves to be equally crucial. According to Basnett, semantic content alone may not be adequate for a complete understanding of an utterance, as its meaning often relies on inferential associations with contextual details. Hence, successful communication depends on the recipient's ability to use the

context intended by the speaker, and any <... “failure to do so can result in misunderstanding and thus, in miscommunication” [2, p. 23]. Thus, the translator interprets the original (source) text considering the context of the target text readers (the recipient) and the knowledge they possess so that to make the translated text relevant. This involves explicating certain details and specifics in the target text to provide the necessary contextual information for the reader to make accurate interpretations based on the utterance. The viewpoint mentioned is supported by Baker, who argues that <...” the approval of a given text is not determined by how well it aligns with a particular global situation” [1, p. 43]. Instead, its assessment is based on its consistency and pertinence to the potential reader. Louise von Flotow considers the context of an utterance as a ‘psychological paradigm’ aimed to form the recipient’s particular assumptions about the world stating that < ... “the latter could undeniably serve as the foundation to impact the interpretation of a given notion” [4, p. 51]. On advocating the abovementioned assumption, the researchers highlight on the intended reader’s mission that lies in constructing a model of the potential meaning conveyed by the author of the original text. Accordingly, this model should align with the indications derived from the text and the “reader’s background knowledge of the world” [7, p.25] which comes to be closely connected with the number of details hidden in the text [2; 5; 7].

The fact that contextual translation goes beyond literal word-for-word translation and aims to convey the intended message in a way that it comes to be “culturally appropriate and contextually relevant” [5, p.249] underlines the necessity to study the instruments and techniques, in particular, taking into account such aspects as the tone, style, and accuracy of the original text as well as the cultural and social context in which the communication is being conducted. This is especially imperative when dealing with idioms, expressions, or culturally specific references that may not have direct equivalents in the target language. On incorporating the key aspects of language proficiency to the translation process, the translator should realize which of these aspects prove to be crucial for an accurate and relevant translation version, accentuating in particular, on *idiomatic expression* (be familiar with these and be able to find suitable equivalents or convey the intended meaning accurately), *cultural competence* (be culturally aware and sensitive that includes understanding cultural nuances, customs, and idioms), *regional dialects* (be aware of these differences and be able to adapt translations accordingly, especially if the target audience is specific to a particular region), *contextual awareness* (understanding the context in which the text is written as well as recognizing the tone, formality, and purpose of the communication), *slang and colloquialisms* (be familiar with informal language use and be able to adapt it appropriately in the target language).

Furthermore, among other nuances and details that prove to play a crucial role in providing a good quality translation the researchers and practitioners focus on the *punctuation, word choices,*

and sentence structure. There have been numerous examples that could vividly illustrate how a punctuation mark can drastically alter the meaning of the utterance. Regarding this, translators must pay meticulous attention to punctuation to maintain the intended message and prevent misunderstandings. The emphasis on the significance of word choices also appears to be crucial, i.e., there is a need to be sensitive to the unique nuances and connotations of each word, ensuring that the choice of words in the target language accurately reflect the meaning and tone of the original text. Sentence structure, that requires a deep understanding of both languages, involves not only linguistic proficiency but also a creative ability to reconstruct sentences while staying accurate and precise to the original intent.

Thus, the goal of contextual translation is to ensure that the translated content not only accurately reflects the meaning of the source text but also resonates with the target audience in a way that feels natural and culturally appropriate. This helps to avoid misunderstandings, misinterpretations, or the loss of intended nuances in communication as well as underscores the precision and skill required in the art of translation, emphasizing that proves to be a considerate and thoughtful process where every detail matters. Translators serve as bridges between languages and cultures, and their attention to detail is instrumental in ensuring effective communication across linguistic boundaries.

References

1. Baker, Mona (2011). *Translation and Conflict: A Narrative Account* (2nd ed.). New York: Routledge. 352p.
2. Bielsa, E. & Bassnett, S. (2009). *Translation in Global News*. Volume 40, Issue 2. London: Routledge. 162 p.
3. Cadera, S. (2017). *Literary Retranslation in Context*. Bern: Peter Lang AG. 246 p.
4. Flotow, L. (2016). *Translation and Gender: Translation in the Era of Feminism*. Ottawa: University of Ottawa Press. 126 p.
5. Pavlenko, O. (2022). *New Insights into Literary Translation*. Mariupol: MSU. P.249–252.
6. Reiß, K. & Vermeer, Hans J. (2014). *Towards a General Theory of Translational Action Skopos Theory Explained* (1st ed.). London: Routledge. 240 p.
7. Venuti, L. (2012). *Translation Changes Everything: Theory and Practice*. New York: Routledge. 288 p.